

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка (м. Суми)
кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності
Департамент соціального захисту населення
Сумської обласної державної адміністрації
Служба у справах дітей Сумської обласної державної адміністрації
Сумський обласний центр соціальних служб
Громадська організація «Ліга сучасних жінок» (м. Суми)
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (м. Суми)
кафедра педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту
Київський університет імені Бориса Грінченка (м. Київ)
кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів)
кафедра соціальної роботи
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя (м. Ніжин)
кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи
Черкаський державний технологічний університет (м. Черкаси)
кафедра соціального забезпечення
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (м. Харків)
кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки
Криворізький державний педагогічний університет (м. Кривий Ріг)
кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА СІМ'Ї ТА ДИТИНИ У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ ГРОМАДИ

***Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
09 червня 2022 року***

Суми

УДК 316.356.2:316.61:37.013.42(063)

С69

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка
(протокол № 10 від 27.06.2022 р.)*

Редакційна колегія:

- А. О. Полянничко* – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності СумДПУ імені А. С. Макаренка;
- Є. В. Стеценко* – старший лаборант кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності СумДПУ імені А. С. Макаренка.

С69 Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (09 червня 2022 року, м. Суми). Суми: СумДПУ імені А. С.Макаренка, 2022. 326 с.

Збірник містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади».

У збірнику розглядаються технології соціально-педагогічної, психологічної, корекційної та соціокультурної підтримки сім'ї і дитини у вітчизняному та зарубіжному контексті; партнерство державних та громадських організацій у сфері надання соціальних послуг сім'ї та дитині; гендерний підхід як засіб оптимізації соціальної підтримки і соціально-правового захисту сім'ї та дитини; підготовка фахівців соціальної та соціокультурної сфери до соціальної підтримки сім'ї та дитини.

УДК 316.356.2:316.61:37.013.42(063)

© Колектив авторів, 2022

© СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022

Ромащенко К.Ю., Павлова С.Л., Карпова І.Г. ДЕЯКІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПРАВОВОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	309
Созонова О.І., Останіна Н.С. РОЛЬ БАТЬКІВ У ЗАПОБІГАННІ ВЖИВАННЯ ДІТЬМИ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН.....	312
Сокол А.О. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ.....	316
Файдюк О.В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	319
Якутович О.В., Петрочко Ж.В. НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ СІМ'ЯМ З ДІТЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	323

[zhinok-veteranok-ekspertni-rekomendatsii-shchodo-servisiv-za-pidsumkami-sotsiologichnogo-doslidzhennya](#)

5. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. – Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. – 536 с.

6. Лях Т., Чечко Т. Сутність соціально-педагогічної підтримки особистості. Науковий вісник Чернівецького університету імені Ю. Федьковича. Чернівці, 2015. № 139. С. 207-214. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/10812/1/T_LYAKH_T_CHECHKO_KSPiSR_IL.pdf

7. Соціально-педагогічна підтримка дітей та учнівської молоді : монографія / [Алексєєнко Т. Ф., Жданович Ю. М., Малиношевський Р. В. та ін.] / за заг. ред. Т. Ф. Алексєєнко. – К. : ТОВ «Задруга», 2017. – 168 с.

Якутович Олена Володимирівна,

*студентка спеціальності 231 Соціальна робота
Київського університету імені Бориса Грінченка;*

Петрочко Жанна Василівна,

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Київського університету імені Бориса Грінченка*

НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ СІМ'ЯМ З ДІТЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ

У непростому сьогоднішньому населення України прагне пристосуватися до мінливих економічних і соціальних відносин. Водночас у період воєнного стану адаптація ускладнюється, бо кризові процеси загострюються, вплив складних життєвих обставин посилюється, а ресурси людей мінімізуються, життєвий потенціал знижується. Особливо вразливими до змін, кризових ситуацій є соціально незахищені верстви населення: малозабезпечені особи, пенсіонери, багатодітні, неповні сім'ї, люди з інвалідністю, діти.

Нині однією з найгостріших проблем у соціальній сфері є проблема соціальної допомоги людям з інвалідністю, надання їм ефективних соціальних послуг. Навіть у мирний час становище осіб з інвалідності, рівень їх соціальної підтримки нерідко засвідчували низку прогалин в соціальній політиці й практиці соціальної роботи з цією не малою специфічною соціальною групою. Проблема дитячої інвалідності є ще більш актуальною, бо захист і соціальна підтримка мають бути спрямовані не тільки на самих дітей, а й на їх батьків. В Україні, за інформацією Всеукраїнського громадського об'єднання «Національна асамблея людей з інвалідністю», в 2021 році порушення життєдіяльності у 7930 дітей пов'язані із захворюваннями кістково-м'язової системи та сполучної тканини, у 6128 – органів дихання, 3039 – сечостатевої системи, 1775 – органів травлення та у 1508 – із захворюваннями органів кровообігу [1].

Оновлені нормативно-правові положення щодо соціального захисту осіб з інвалідністю і надання їм соціальних послуг закріплені в законах України «Про соціальні послуги» (від 17 січня 2019 року № 2671-VIII) та «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» (від 05 грудня 2019 року № 341-IX). Наказом Мінсоцполітики від 19 січня 2021 року № 13 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20 квітня 2021 року за № 534/36156) затверджено новий Державний стандарт соціальної послуги тимчасового відпочинку для батьків чи осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю.

Законодавством також передбачено велику кількість гарантій для людей з інвалідністю. Серед них: безкоштовні ліки або за 50 % вартості, надання ортопедичних та інших технічних засобів; пільги на проїзд у громадському транспорті; пільги при вступі у коледжі та університети. Допомога надається батькам чи опікунам на догляд за дитиною з інвалідністю. Також одному з батьків додаються додаткові оплачувані вихідні та можливість виходу на пенсію за стаж достроково. Час, що один з батьків приділяли на догляд за дитиною з інвалідністю, додається до страхового терміну пенсії.

Соціальна робота щодо інвалідності ґрунтується на двох моделях: медичній (інвалідність – характерна риса людини), та соціальній (інвалідність – соціально створена проблема). Відповідно до соціальної моделі, людина з інвалідністю має певні обмеження у житті соціуму не через свій стан, а через наявність бар'єрів, стереотипів та певних перешкод у суспільстві. Серед таких бар'єрів: проблеми з наданням соціальних послуг, недостатність самих послуг, недостатнє фінансування, стереотипність та упередженість оточення щодо осіб з інвалідністю, низький рівень розвитку інклюзивної освіти, відсутність безбар'єрного середовища, недостатня підготовка фахівців до роботи з сім'ями, які виховують дітей з інвалідністю та інші.

Серед послуг, що надаються дітям з інвалідністю, в мирний час, типовими стали: забезпечення безоплатними санаторно-курортними путівками або путівками на відпочинок; оздоровлення та відпочинок в державному підприємстві України «Міжнародний дитячий центр «Артек» і державному підприємстві «Український дитячий центр «Молода гвардія»; соціальна послуга стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, що надається в інтернатних установах; пільги на проїзд; державна соціальна допомога; транспортні послуги; забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації; реабілітація; послуга денного догляду тощо. Зокрема, послуга соціальної реабілітації передбачає: навчання дітей навичкам самообслуговування; пристосування дітей з інвалідністю до побутового середовища (навчання дітей користуванню побутовою технікою, догляду за кімнатними рослинами та тваринами, догляду за особистими речами, приготуванню їжі); розвиток вміння спілкуватися з

однолітками та дорослими; допомогу дитині у осмисленні своєї особистості, своєї ролі у суспільстві; допомогу дітям у відкритті та розвитку індивідуальних здібностей або талантів [2].

Разом з тим війна оголила проблеми у наданні соціальних послуг, які мають знайти своє теоретичне обґрунтування і практичне вирішення. Так, недостатньо розробленими є механізми практичної соціальної допомоги сім'ям з дітьми з інвалідністю в кризових умовах, в т.ч. тим, які постраждали внаслідок військової агресії. Складним є питання евакуації сімей з дітьми з інвалідністю, тимчасового влаштування дітей з інвалідністю, які залишилися без батьківського піклування, у сім'ї громадян.

Розробка зазначених вище механізмів передбачає насамперед продовження і покращення роботи з вивчення проблем і потреб даної категорії сімей, їх інтересів, запитів. Відтак, першочерговим є питання перегляду й удосконалення моніторингу та оцінки потреб сімей, які виховують дітей з інвалідністю.

Список використаних джерел

1. Національна асамблея людей з інвалідністю України. URL: <https://naiu.org.ua>

2. Послуги та пільги родинам, які виховують дітей з інвалідністю. Департамент соціальної політики України. URL: <https://dsp.kyivcity.gov.ua/content/poslugy-rodynam-yaki-vyhovuyut-ditey-z-invalidnisty.html>